

ZAUJÍMAVOSTI Z LITERATÚRY

Používanie dezodorantov/antiperspirantov nevytvára riziko karcinómu prsníka

L'utilisation de déodorants/antitranspirants ne constitue pas un risque de cancer du sein

Moïse Namer¹, Elisabeth Luporsi², Joseph Gligorov³, François Lokiec⁴, Marc Spielmann⁵

¹Centre Antoine-Lacassagne, Nice, France, ²Centre Alexis-Vautrin, Nancy, France, ³Université Paris-VI, AP-HP, Tenon, Paris, France, ⁴Centre René-Huguenin, Saint-Cloud, France, ⁵Institut Gustave-Roussy, Villejuif, France

Bull Cancer 2008 Oct 1; 95(9): 871–880

Onkológia (Bratisl.), 2008, roč. 3 (5): 350

Abstrakt

Na základe pozorovania vysokého výskytu karcinómu prsníka v hornom vonkajšom kvadrante, v blízkosti bežného miesta aplikácie dezodorantov a/alebo antiperspirantov, viacero vedeckých tímov vypracovalo hypotézu o možnom vzťahu medzi antiperspirantmi a karcinómom prsníka. Niektoré z týchto tímov podporili možnú úlohu parabénov a hliníkových solí, tradičných zložiek veľkého počtu kozmetických produktov. K posúdeniu či táto hypotéza môže alebo nemôže byť potvrdená, bola ustanovená skupina klinických expertov v onkológii, ktorá vyhladala a analyzovala relevantné literárne údaje s cieľom dať odpoveď na tri otázky:

1. Existujú experimentálne alebo biologické argumenty, ktoré podporujú možnú súvislosť medzi používaním dezodorantov/antiperspirantov a karcinómom prsníka?
2. Má používanie dezodorantov/antiperspirantov akýkoľvek vplyv na zvýšenie rizika vzniku karcinómu prsníka?
3. Je možné pripustiť kauzálny vzťah medzi dezodorantmi/antiperspirantmi a karcinómom prsníka?

Vedecké údaje boli systematicky vyhladané v Pub Med databáze (<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/sites/entrez>) s použitím štandardných vyhľadávacích kritérií. Nájdenných a postúpených k posúdeniu bolo 59 prác a z nich bolo vybraných pre hlbšiu analýzu 19 metodologicky rôznych článkov. Vzhľadom k tomu, že parabény nie sú všeobecne prítomné v dezodorantoch/antiperspirantoch, práca skupiny sa sústredila výlučne na otázku hliníkových solí. Spomedzi spomínaných 19 článkov sú mnohé metodologicky nepresné, neodpovedajú na položené otázky alebo sa zaoberali otázkou parabénov a preto boli eliminované. Záver skupiny expertov je v súlade s francúzskymi a americkými zdravotnými úradmi. Po analýze dostupnej literatúry nebol zistený žiadny vedecký

dôkaz v prospech hypotézy, ktorý by mal viesť k pokračovaniu výskumu v tomto smere.

Komentár

Analýza francúzskych autorov zameraná na riziko vzniku rakoviny prsníka v dôsledku používania dezodorantov/antiperspirantov bola publikovaná zhodou okolností práve v čase, keď najvýznamnejší francúzsky časopis venovaný onkológii – *Bulletin du Cancer* – zaznamenal 100 rokov svojej existencie (1). Výročie iste hodné povšimnutia a aktuálna práca iste tiež. Bude totiž zrejme jednou z mediálne najúspešnejších odborných onkologických publikácií z Francúzska a z EÚ v roku 2008. Francúzska televízia odvysielala už 25. septembra 2008 reláciu so skupinou výskumníkov (profesori Namer, Luporsi, Gligorov, Lokiec a Spielmann) a to hneď dvakrát – Télé-Matin, France 2 TV, 06:30 a 08:30. Necelé dva týždne po publikovaní stačili na získanie stoviek citácií na internete. Samozrejme, nielen odborných, ale siahajúcich aj ku kozmetike, kráse a jednoducho – zaujímavostiam (2, 3, 4). V abstrakte uvedené otázky, ktoré si tím výskumníkov dal za cieľ zodpovedať, sú, pochopiteľne, zaujímavé pre široké spektrum čitateľov či televíznych divákov. Má teda používanie dezodorantov/antiperspirantov akýkoľvek vplyv na zvýšenie rizika vzniku karcinómu prsníka? Retrospektívna štúdia publikovaná v roku 2003 naznačila možné zvýšené riziko vzniku karcinómu prsníka u mladších žien často používajúcich dezodoranty, pri častom holení podpazušia – najmenej trikrát týždenne (5). Vzhľadom na metodologické nedostatky však bola

štúdia podrobená výraznej kritike a ako uviedli autori aktuálnej práce: „Jediné tvrdenie overené v tejto štúdií je, že mladšie ženy používajú častejšie dezodoranty“ (1). Na druhej strane, dobre dizajnovaná štúdia, v ktorej participovalo 1 600 žien (813 s karcinómom prsníka, 793 zdravých – kontrolná skupina) nepreukázala žiadnu súvislosť medzi používaním dezodorantov/antiperspirantov, holením podpazušia či časom medzi holením podpazušia a aplikáciou dezodorantov/antiperspirantov a rizikom vzniku karcinómu prsníka a vyvrátila túto hypotézu (6). Šesťmesačná práca francúzskeho tímu dala upokojujúce negatívne odpovede aj na ďalšie položené otázky. Nie sú žiadne presvedčivé experimentálne alebo biologické údaje, podporujúce súvislosť medzi používaním dezodorantov/antiperspirantov a karcinómom prsníka a nie je možné akceptovať ani možný kauzálny vzťah medzi dezodorantmi/antiperspirantmi a karcinómom prsníka. Ako autori uvádzajú v závere: „Namiesto znepokojovania žien nepodloženými hypotézami, je nevyhnutné zvýšiť ich vedomosti o význame prevencie a skríningu...“ Originálny článok je voľne dostupný a je možné ho nájsť na <http://www.john-libbey-eurotext.fr/fr/revues/medecine/bdc/sommaire.md>. Anglický preklad na <http://www.thefactsabout.co.uk>.

editor rubriky
doc. MUDr. Peter Beržinec, CSc.
Onkologické oddelenie,
Špecializovaná nemocnica
sv. Svorada Zobor, n.o.
Výučbová základňa SZU
Kláštorská 134, 949 88 Nitra
e-mail: berzinec@nexta.sk

Literatúra

1. Namer M, Luporsi E, Gligorov J, Lokiec F, Spielmann M. L'utilisation de déodorants/antitranspirants ne constitue pas un risque de cancer du sein. Bull Cancer 2008; 95(9): 871–880.
2. Aluminiumchlorhydrate. Wikipedia – Die freie Enzyklopädie. <http://de.wikipedia.org/wiki/Aluminiumchlorhydrate>.
3. Scientists dispel myth of deodorant and antiperspirant breast cancer danger. <http://www.thefactsabout.co.uk>
4. Déodorants et antitranspirants. <http://www.parlonscosmetiques.com>.
5. McGrath KG. An earlier age of breast cancer diagnosis related to more frequent use of antiperspirants/deodorants and underarm shaving. Eur J Cancer Prev 2003; 12(6): 479–785.
6. Mirick DK, Davis S, Thomas DB. Antiperspirant use and the risk of breast cancer. J Natl Cancer Inst 2002; 94(20): 1578–1580.